

PIRMSSKOLĀ

3 *Ziemassvētku
pasākumu
scenāriji*

Maizītes
ceļojums

Krāsas un
emocijas

TRIZ

– radošās
domāšanas
metode

Leļļu mājiņa
pirmsskolā

Folkloras izmantošana
latviešu valodas attīstībā

Sniegbaltītes
dzimšanas diena

Mind Lab mācību
metodes apguve
Erasmus+ projektā

3 Krāsas un emocijas. Kāpēc ir būtiski ieplānot laiku bērniem patstāvīgi izpausties ar dažādām krāsām – bez pieaugušo iejaukšanās? Tāpēc, ka krāsošana palīdz izpaust iekšējās emocijas un domas un nonākt pie kāda rezultāta. Īpaši bērniem, kuriem ir grūti formulēt savas izjūtas vai vajadzības. Ja pieaugušais neiejaucas, bērni lietas zīmē tajās krāsās, kas atbilst viņu emocionālajam noskaņojumam vai attieksmēm.

8 Maizītes ceļojums. Integrēta rotaļnodarbība ar matemātikas dominanti. Vecums: 4–5 gadus veci bērni. Izglītojošie uzdevumi: turpināt nostiprināt bērnu priekšstatu par ģeometriskām figūrām, turpināt vingrināt skaitīt 5 apjomā; attīstīt prasmi salīdzināt priekšmetus garumā; attīstīt prasmi orientēties telpā speciāli veidotās rotaļu situācijās.

10 3 Ziemassvētku pasākumu scenāriji
Sadancojat, ķekatiņas, Ziemassvētku vakarā. Scenārijs piecgadīgiem bērniem.
Rūķu ceļojums Ziemassvētkos. Sagatavošanas grupa.
Ziemassvētki Rūķu ciemā. Vidējā grupa.

18 TRIZ – radošās domāšanas metode. Integrēta nodarbība eksperimentu pulciņā. Mērķis: papildināt bērnu zināšanas par skaņām, veidot izpratni, kā tās rodas.

21 Folkloras izmantošana latviešu valodas attīstībā. Integrēta nodarbība. Mērķis: latviešu tautas folkloras izzināšana – rotaļas, pasakas, dzejoļi.

24 Sniegbaltītes dzimšanas diena. Pasākuma scenārijs. Mērķis: dot iespēju katram bērnam iesaistīties svētkos, radot prieku par kopā būšanu.

27 Mind Lab mācību metodes apguve Erasmus+ projektā.
Mind Lab ir inovatīva mācību metode, kuras lietošanas mērķis ir attīstīt bērniem kognitīvās, sociālās, emocionālās un ētiskās prasmes, izmantojot spēļu stratēģijas.

28 Leļļu mājiņa pirmsskolā. Galvenā ideja darbam leļļu pulciņā ir bērna audzināšana ar mazo audzinātāju – leļļu – palīdzību, kurās bērni spēj saskatīt savu atspulgu, tādā veidā paskatoties uz sevi *no malas*.

Krāsas un emocijas

Nora Ilzīte

Pētījumi par krāsu izjūtu palīdz labāk izprast bērnu psihoemocionālo stāvokli un bezapziņas procesus, kas ir ļoti svarīgi bērna attīstībā. Ja pieaugušais neiejaucas, bērni lietas zīmē tajās krāsās, kuras atbilst viņu emocionālajam noskaņojumam vai attieksmēm pret kaut ko. Visbiežāk visu, kas bērniem saistās ar labo un skaisto, viņi zīmē gaišās un spilgtās krāsās, savukārt to, kas neiet pie sirds, – tumšos toņos. Bet, protams, bērns var zīmēt arī pēc iemācītiem etaloniem, nevis pēc izjūtām; piemēram, ja bērnam būs teikts, ka zeme taču ir melna un tāpēc tā ir jākrāso melna, tad viņš tā arī zīmēs un atspoguļos iemācīto.

Tomēr kāpēc ir būtiski ieplānot laiku bērniem patstāvīgi izpausties ar dažādām krāsām – bez pieaugušo iejaukšanās? Tāpēc, ka krāsošana palīdz izpaust iekšējās emocijas un domas un nonākt pie kāda rezultāta. Īpaši bērniem, kuriem ir grūti formulēt savas izjūtas vai vajadzības.

Krāsu ietekme

Krāsas spēj ietekmēt noskaņojumu, jo tās ietekmē cilvēku centrālo nervu sistēmu: jo ilgāk cilvēks skatās uz kādu konkrētu krāsu, jo vairāk tā stimulē viņa emocijas. Bet katram cilvēkam šīs emocijas var būt citādākas: vienam cilvēkam konkrēta krāsa var radīt pozitīvas emocijas, bet citam cilvēkam šī pati krāsa var radīt negatīvas emocijas. Savukārt krāsu izvēli darbā spēj ietekmēt gan veselības, gan emocionālais stāvoklis.

Zinātnieks un psihoterapeits G. E. Breslavs (Г.Э. Бреслав) uzskata, ka dabā krāsu nav. Fizikā tiek uzskatīts, ka krāsas redzēšana ir tikai viena no cilvēka uztveres īpatnībām, jo mūsu acis atšķirīgi izjūt dažādu fizikālu kvalitāšu gaismas straumes. Lielākā daļa redzamo priekšmetu paši neizstaro gaismu un ir redzami tikai tāpēc, ka atstaro uz to virsmas krītošo gaismu. Tātad krāsa ir sajūta, kas rodas cilvēka redzes orgānā, ja uz to iedarbojas gaisma. Savukārt gaisma ir viļņveida kustība. Atkarībā no gaismas viļņu garuma cilvēks izšķir dažādas krāsas. Cilvēka acis spēj redzēt gaismu, kuras viļņu garums ir no 760 līdz 380 nanometriem, bet tā ir tikai neliela daļa. Pārējo gaismas spektru aizņem ultravioletais un infrasarkanais starojums, kurus acis neuztver.

Ja pieaugušais neiejaucas, bērni lietas zīmē tajās krāsās, kas atbilst viņu emocionālajam noskaņojumam vai attieksmēm.

Precīza krāsu uztveršana sākas divu līdz sešu gadu vecumā

Krāsu uztvere cilvēkiem mainās, pieaugot viņu vecumam. Precīza krāsu uztveršana sākas no divu līdz sešu gadu vecuma, savukārt pēc trīsdesmit gadiem krāsu uztveršana var pasliktināties, un pēc sešdesmit gadu vecuma krāsu uztvere samazinoties par septiņdesmit procentiem. Tā kā cilvēki krāsām dod dažādas nozīmes, reakcija uz krāsām var būt ļoti individuāla, jo kādam krāsa var patikt, kādam nepatikt, tādējādi arī krāsu izraisītās emocijas būs atšķirīgas. Dažos pētījumos noskaidrots, ka gaisma acīs nonāk dažādās krāsās

un tas arī ietekmē krāsu dažādību. Ne visi mēs redzam krāsas pilnīgi vienādi ar citiem, un tas nav saistīts ar rasi, ādas krāsu, vecumu, dzimumu, reliģiju utt.

Krāsu izvēle saistībā ar temperamenta tipu

Psihologi ir izpētījuši, ka bērnu zīmējumu krāsu izvēle saistīta arī ar viņu temperamenta tipu. Piemēram, holerīki parasti izvēloties saviem zīmējumiem sarkano krāsu, savukārt flegmatīki – zaļo, turklāt zīmējumi viņiem ir sīki, detalizēti izstrādāti. Sangviniķiem patīkot dzeltenā krāsa, un viņi zīmējumus veido vidēja lieluma, bet melanholiķiem patīkot zilā krāsa, un viņu zīmējumiem ir raksturīgs mazs izmērs un smalkas līnijas.

Lai izteiktu prieku un enerģiju savos darbos, bērni visbiežāk izmanto dzelteno un oranžo krāsu. Enerģija parasti saistīta ar sarkano krāsu. Siltajām krāsām – dzeltenajai, oranžajai un sarkanajai – kā pretkrāsa tiek izmantota zilā. Savukārt pasteltoņi – gaiši zils, balts, rozā, gaiši violets, gaiši dzeltens – saistīti ar prieka izpausmēm, ko rada iekšējā harmonija.

Krāsu izvēle saistībā ar vecumposmu

Fiziķis G. Nesi Latvijā bija veicis pētījumu, lai noskaidrotu, vai bērniem vecumā no 3 līdz 6 gadiem ir nosliece izvēlēties noteiktas krāsas, vai parādās dzimumu atšķirības krāsu izvēlē un vai, mainoties bērnu vecumam un notiekot intelektuālajai attīstībai, mainās arī krāsu izvēle.

Saviem pētījumiem viņš izvēlējās 180 pirmskolas vecuma bērnus un 60 sākumskolas bērnus, zēnus un meitenes vienādā skaitā. G. Nesi bija izveidojis ļoti vienkāršu skeču, kurā bērniem rādīja 8 dažāda izmēra figūras, kurām nebija jau iepriekš noteikta atbilstoša krāsa. Tālāk viņš rosināja bērnus izkrāsot ar zīmuli figūras. Apkopojot materiālus, viņš izrēķināja, kāda ir procentuālā katra atsevišķā subjekta izvēle, noteica, kādas krāsas izvēlas bērni un kā izvēle mainās dažādā vecumā. Viņš noskaidroja, ka visiem zēniem patīk spožas, piesātinātas krāsas, turklāt vislabāk – sarkana krāsa. Viņi bieži izmanto arī oranžo un dzelteno krāsu, izņemot zēnus trīs gadu vecumā, kuri visvairāk izvēlas zaļo krāsu. Zēniem kļūstot vecākiem, sarkanās krāsas izvēle pieaug, bet zaļās krāsas izmantošana samazinās, savukārt pārējo krāsu izvēle ir teju nemainīga. Meitenēm tikamāka ir rozā/purpura krāsa, oranžā

K rāsošana palīdz izpaust iekšējās emocijas un domas un nonākt pie kāda rezultāta. Īpaši bērniem, kuriem ir grūti formulēt savas izjūtas vai vajadzības.

un zilā; zaļajai krāsai priekšroku dod meitenes trīs gadu vecumā, bet pieprasījums pēc tās samazinās, palielinoties bērnu vecumam. Dzeltenās/oranžās, sarkanās un zilās krāsas izvēlē izmaiņu nav. Meitenēm augot, tās biežāk sāk izmantot rozā/purpura krāsu. Tādējādi var secināt, ka bērniem ir novērojama noteiktu krāsu izvēle, taču tā mainās ar viņu vecumu; zēniem un meitenēm ir neliela krāsu izvēles atšķirība, taču šīs izmaiņas nav neatgriezeniskas.

Krāsu psihofiziskais raksturojums

Krāsu psihofizioloģiskais raksturojums pamatots ar ārstu, fiziķu un psihologu pētījumiem.

Dzeltenā krāsa. Krāsu aplī dzeltenā ir visspilgtākā – tā ir starojoša un mirdzoša krāsa, taču, izrādās, ļoti

maz cilvēku dzelteno uzskata par savu mīļāko krāsu.

Dzeltenā krāsa aktivizē nervu sistēmu un smadzeņu darbību. Šo krāsu sauc arī par intelekta krāsu, jo tā veicina intelektuālo attīstību. Dzeltenās krāsas pozitīvās izpausmes ir veiklība, prieks, uzņēmība, godīgums un pārliecība par sevi. Psihiskajā līmenī dzeltenā krāsa darbojas pret drūmām domām. Tā atjauno organisma vitālos spēkus. Savukārt nespodra, netīra dzeltenā krāsa ietver ļoti daudz negatīvā aspekta.

Sarkanā krāsa. Sarkanais tonis ir visspilgtākais un vairāk nekā citi toņi piesaista uzmanību. Bērniem viņu egocentrisma dēļ patīk spilgti sarkana krāsa. Arī pieaugušiem cilvēkiem tā sniedz uzmundrinošas enerģijas lādiņu.

Tāču no šīs krāsas iesaka izvairīties, ja bērns ir tikko pārcietis smagu satricinājumu. Sarkanā krāsa uzbudina nervu sistēmu un paātrina sirds darbību. Tomēr, ja ilglaicīgi jādara garlaicīgs darbs, šo krāsu var lietot kā uzmundrinājumu. Tai piemīt neizsīkstoša enerģija, tā vienmēr ir kustībā. Šī krāsa simbolizē drosmi, cīņu un uzvaru. Tā uzbudina un paātrina. Šī krāsa iedvesmo un dod spēku turpināt aizsākto darbu. Redzes lauka centrā sarkanā krāsa ir aktīvākā un skaidrākā. Redzes lauka malās ir slikti saskatāma.

Zilā krāsa. Zilā ir klusuma un miera krāsa, tā ir viscerīgākā un iecienītākā krāsa. Debesis un jūra mūsu uztverē vienmēr ir zilas (kaut gan patiesībā ne vienmēr tā ir). Cilvēkiem lielākoties patīk zilā krāsa, jo tā atspoguļo tīrību un mieru. Tā kā zilo toņu diapazons ir no maigi gaišzila līdz dziļam, naksnīgam zilumam, tas ir plašs, un daudzveidīga ir arī tā iedarbība.

Cilvēki, kam patīk zilā krāsa, labprāt ceļo, interesējas par zinātni, reliģiju un mākslu. Zils nepatīk vien tiem, kas vēlas radīt iespaidu, ka spēj visu šai pasaulē, ka ir visgudrākie un pareizākie.

Zila krāsa pastiprina domu skaidrību un ir lieliska ikvienas darba vides noformējumam. Gaišzila pastiprina jūtīgumu un intuīciju, bet tumšzila nomāc agresiju, bet, ja šīs krāsas ir par daudz, tā rosina miegainību.

Zilā krāsa iedarbojas nomierinoši un iemidzinoši, tā palīdz koncentrēties.

Zaļā krāsa. „Zaļā rodas no zilās un pārspēj to” – ķīniešu sakāmvārds. Zaļās krāsas tuvumā izzūd dusmas un stress, nomierinās nervi, domas pārtrauc savu tik ierasto riņķa danci, un tajās atkal rodas vieta pozitīvām idejām, maziem ikdienas priecīgiem.

Psiholoģiski zaļā krāsa līdzinās pavasarim, kad viss mostas, – tā izraisa tīrības, svaiguma un atjaunošanās izjūtu. Zaļā ir visstatiskākā un dabiskākā krāsa, tā ir viena no trim visbiežāk minētajām mīļākajām krāsām un pēc savas būtības ir piemērota pārliecinātiem cilvēkiem ar stipru realitātes izjūtu.

Zaļā krāsa pozitīvi ietekmē sirdi un nieres, bet visvairāk – sievišķos orgānus. Šī krāsa uzlabo smadzeņu darbību, veicina muskuļu un audu augšanu. Maina trokšņu un citu uztveres kairinājumu iespaidu, bet nav tik pasīva un vēsa kā zilā krāsa. Tā asociējas ar dabas zaļumu. Šī krāsa norāda uz vēlēšanos gūt atzinību un ievērību. Tā ir krāsa, kas atjauno un vislabāk atspoguļo emocionālo stāvokli.

Brūnā krāsa. Tā ir nomierinoša, savaldīga, stabila un sniedz miera sajūtu. Brūnā krāsa liecina par uzticību, mērenību, rūpēm un ticību saviem spēkiem. Negatīvā aspektā ir depresija, neapmierinātība un vilšanās.

Izmantotā literatūra

<http://micco.se/wp-content/uploads/2010/05/Micco-Groenholm-on-Color-Affects-System.pdf>

<http://pedlib.ru/Books/1/0365/index.shtml>

<http://www2.ca.uky.edu/hes/fcs/factshts/HF-LRA.151.PDF>

Giuditta Nesi, *Chromatic Preferences in the Development of the Child*, Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātes Optometrijas un redzes zinātnes nodaļa.

PS

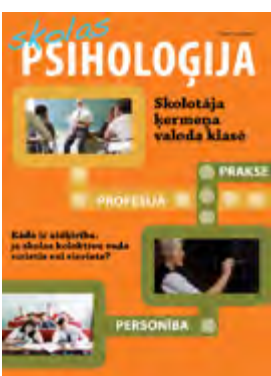
ABONĒ IZGLĪTĪBAS E-ŽURNĀLUS 2018. GADAM!

Žurnāls **SKOLAS VĀRDS** ir praktisks un ērts e-žurnāls izglītības profesionāļiem. Žurnāls iznāk katru otro nedēļu e-formātā. Žurnāls veltīts izglītības jautājumiem, kas saistoši gan skolu vadītājiem, gan skolotājiem. Žurnālā var lasīt analītiskus rakstus par aktuālām izglītības problēmām, profesionāļu pieredzi un komentārus, lēmumu skaidrojumus, skolu projektu pieredzi, skolotāju pieredzes materiālus, intervijas ar izciliem skolotājiem, skolu direktoriem, izglītības jomas speciālistiem, rakstus par mūžizglītību, tālākizglītību un iespējām profesionālajā pilnveidē, kā arī ārvalstu pieredzi. Redakcijas dāvana skolotājiem – katrā numurā publicējam metodiskos materiālus dažādos mācību priekšmetos, ko skolotāji var praktiski izmantot savā darbā. Žurnāls iznāk katru otro nedēļu no 2012. gada oktobra.

Ikvienam, kurš strādā pirmsskolā! Žurnālā **PIRMSSKOLĀ** katru mēnesi var lasīt par aktuālo, kas saistīts ar izglītību līdz skolas gaitu sākšanai. Psihologu ieteikumi, dažādu rotaļnodarbību apraksti, tematisku pasākumu scenāriji, praktiska pirmsskolu pieredze, metodiskie materiāli! Žurnāls iznāk no 2012. gada vienu reizi mēnesī elektroniskā formātā.

Žurnālā **SKOLAS PSIHOLOĢIJA** mēs runājam par emocionālo vidi un attiecībām skolā. Par saskarsmi un komunikāciju starp skolotājiem, skolēniem un vecākiem. Par bērnu uzvedību un skolotāja darbu, sevis iepazīšanu, apzināšanu un izprašanu. Dažādās nozarēs strādājošie psihologi, izaugsmes treneri, lektori un citi speciālisti atbild un skaidro aktuālus skolas emocionālās vides jautājumus. Žurnālā var iepazīties ar praktiski izmantojamām tehnikām un metodēm. Žurnāls īpaši noderīgs skolu psihologiem un klašu audzinātājiem. Žurnāls iznāk no 2015. gada elektroniskā formātā vienu reizi mēnesī.

Ikmēneša e-izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām izglītības jomā
Tiesību metodiskā materiāla galvenā mērķauditorija ir vispārējās izglītības iestāžu (tostarp pirmsskolu) un profesionālo skolu vadība, sniedzot ikdienas darbu regulējošo normatīvo aktu aktuālo izmaiņu pārskatu par attiecīgajā mēnesī valstī oficiāli publicētajiem likumiem un Ministru kabineta noteikumiem. Galvenās informācijas jomas – izglītošana, bērnu tiesības, darba tiesiskās attiecības un drošība, lietvedība un iekšējā dokumentācija, datu aizsardzība, iestādes saimnieciskā darbība un publiskie iepirkumi, Eiropas Savienības fondu un citu projektu atbalsts, amatpersonu atbildība. Izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām izglītības jomā iznāk vienu reizi mēnesī elektroniskā formātā.

Kā abonēt žurnālus 2018.gadam

Lai abonētu jebkuru no e-žurnāliem vai žurnālu komplektu aizpildiet abonēšanas anketu www.skolasvards.lv sadaļā **Abonēt** vai arī uz e-pastu redakcija@skolasvards.lv atsūtiet maksātāja rekvizītus, vēlamā abonementa veidu un termiņu uz kādu vēlaties abonēt. Mēs savukārt sagatavosim elektronisku rēķinu un nosūtīsim jums to pa e-pastu.

Jau esošie abonētāji aicināti atsūtīt tikai atbildes e-pastu uz redakcija@skolasvards.lv, kurā norādīts vēlamais abonementa veids un termiņš. Jūsu rekvizīti mūsu datu bāzē jau ir, tāpēc nosūtiet mums tikai ziņu, mēs nosūtīsim jums rēķinu.

Ikmēneša e-žurnāls **Pirmsskolā**. E-pasts: pirmsskola@skolasvards.lv; tālr.:26002264; www.skolasvards.lv

Nr.	Nosaukums	Gads/Eur	Pusgads / Eur	3 mēn. / Eur
1.	SKOLAS VĀRDS	47.00	27.00	20.00
2.	SKOLAS VĀRDS + SKOLAS PSIHOLOĢIJA	63.00	35.00	25.00
3.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ	69.00	43.00	25.00
4.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ+ SKOLAS PSIHOLOĢIJA	90.00	55.00	35.00
5.	SKOLAS VĀRDS + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	64.00	43.00	25.00
6.	SKOLAS VĀRDS + SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	78.00	52.00	35.00
7.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	87.00	59.00	41.00
8.	SKOLAS VĀRDS + PIRMSSKOLĀ+ SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	108.00	68.00	49.00
9.	PIRMSSKOLĀ	39.00	25.00	20.00
10.	PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA	49.00	32.00	25.00
11.	PIRMSSKOLĀ + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	58.00	39.00	30.00
12.	PIRMSSKOLĀ + SKOLAS PSIHOLOĢIJA + Ikmēneša izdevums par aktuālām normatīvo aktu izmaiņām	69.00	48.00	39.00

Informācija abonētājiem!

Ja abonētājs ir skola - 1 skolas abonements nodrošina individuālu pieeju žurnālu lasīšanai visiem skolas skolotājiem!

Ikviens skolas pedagogs izmantojot savu individuālo paroli var jebkurā laikā un vietā lasīt žurnālus un izdrukāt sev interesējošās rubrikas vai arī visu žurnāla numuru! Jebkuram skolotājam ir arī pieejams visu iepriekš izdoto žurnālu numuru arhīvs sākot no 2012. gada!

Abonējot žurnālu komplektu nākamajam gadam jebkurš skolas skolotājs varēs izmantot arī apjomīgu metodisko materiālu datu bāzi (vairāk nekā 240 materiāli dažādos mācību priekšmetos), kas katru otro nedēļu tiek papildināta.

Jau esošie abonētāji (tie, kuri žurnālus abonējuši iepriekšējos gados) un abonēs nākamajā 2018. gadā, turpina izmantot savas līdzšinējās paroles. Ja gadījumā parole tiek aizmirsta, to vienkārši var atjaunot ienākot www.skolasvards.lv.

Informācija jaunajiem abonētājiem!

Abonējot jebkuru no žurnāliem vai arī žurnālu komplektu jūs savā e-pastā saņemsiet individuālu pieejas linku, reģistrējoties varēsiet izvēlēties sev ērtu paroli, kas dos jums iespēju jebkurā laikā ienākt žurnāla mājas lapā (www.skolasvards.lv) ielogoties un lasīt žurnālu jaunāko numuru, iepazīties ar iepriekšējiem numuriem, kā arī izprintēt žurnālus.

Jebkura skola abonējot žurnālu var iekļaut skolas skolotāju e-pastus un arī viņiem uz e-pastu tiek nosūtīts reģistrācijas links, katrs skolotājs var izvēlēties sev ērtu paroli, kas dod iespēju individuāli lasīt un printēt žurnālu jebkurā laikā.

Ja jums ir jautājumi, lūdzu, sazinieties ar mums:

Redakcijas tālr.: 26002264

Redakcijas e-pasts: redakcija@skolasvards.lv

www.skolasvards.lv

Vairāk informācijas
www.skolasvards.lv

Maizītes ceļojums

Integrēta rotaļnodarbība ar matemātikas dominanti

Anita Bolotņikova, Gaļina Vinogradova, Daugavpils pilsētas 10. PII skolotājas

Vecums: 4–5 gadus veci bērni.

Attīstošie uzdevumi:

- * attīstīt dzirdes atmiņu, tīšo uzmanību, loģisko domāšanu;
- * attīstīt bērnu smalko motoriku.

Izglītojošie uzdevumi:

- * turpināt nostiprināt bērnu priekšstatu par ģeometriskām figūrām (kvadrātu, taisnstūri, trīsstūri, ovālu, apli);
- * turpināt vingrināt skaitīt 5 apjomā;
- * attīstīt prasmi salīdzināt priekšmetus garumā;
- * attīstīt prasmi orientēties telpā speciāli veidotās rotaļu situācijās.

Uzskate: ģeometriskās figūras, ciparu bildes, īsta maize, bildes ar maizi, CD no *Tip-Top* komplekta.

Izdales materiāli: ciparu tabulas, flomāsteri, bildes no ģeometriskām figūrām, didaktiskās rotaļspēles, darba lapa, piparkūku mīkla, cepumu formas.

Nodarbības gaita

Rīta aplis (I. Irbe, Mana grāmatiņa, 3–4 g., 2. daļa)

Rūķi darbus darīt sāk,
Rūķi darbus darīt māc,
Trimda-tramda, truks!

Rūķi putru vārīt sāk,
Rūķi putru vārīt māc,
Burā, barā, burs!

Rūķi malku zāgēt sāk,
Rūķi malku zāgēt māc,
Žviku, žvaku, žvuks!

Rūķi jautri dejot sāk,
Rūķi jautri dejot māc,
Plumpa, plampa, plump!

Rūķi veļu mazgāt sāk,
Rūķi veļu mazgāt māc,
Šļurā, šļarā, šļurs!

Skolotāja pastāsta (rāda attēlus) par maizes dažādību, tad aicina bērnus *maizītes ceļojumā*.

Klausīšanās uzdevums *Izkrāso vārpa* (pielikums Nr. 1; 1. vārpa – zaļā krāsā, 2. vārpa – dzeltenā krāsā, 3. vārpa – oranžā krāsā).

Skolotāja lūdz bērnus izkrāsot noteikto vārpu vajadzīgajā krāsā.

Bērni pilda uzdevumu darba lapā.

Skolotāja aicina bērnus aplī, kurā bērni risina mātiskos matemātiskus uzdevumus.

Skolotāja piedāvā bērniem didaktisku rotaļspēli *Kas sākumā, kas pēc tam?* (pielikums Nr.2). Bērni darbojas uz paklāja.

Kustību rotaļa *Autobraucējs* (komplekts *Tip-Top*, CD Nr. 5).

Didaktiskā rotaļspēle *Ceļa remonts* (pielikums Nr.3).

Darbs pie galda

Didaktiskā rotaļspēle *Izvieta maizi pa plauktiem* (pielikums Nr. 4).

Rotaļdziesma *Pirkstiņi danco...* (*Tip-Top*, CD Nr. 19).

Bērni turpina darbu pie galdiem, veido no piparkūku mīklas piparkūku figūras.

Dziesma *Cepam piparkūkas* (*Tip-Top*, CD Nr. 15).

Nobeigumā bērni cienājas ar piparkūkām.

PS

Sadancojat, ķekatiņas, Ziemassvētku vakarā

Scenārijs piecgadīgiem bērniem

Elita Kasparoviča, Dobeles PII *Zvaniņš* mūzikas skolotāja

Zālē iedegta un izpušķota stāv lielā egle, kamīns, uz galda – bļoda ar zirņiem un pupām. Saimniece ar saimniekbērniem ienāk zālē. Bērniem rokās eglīšu rotājumi.

Saimniece: Kad naktis visgarākās un zvaigznes visspožākās, kad egles sāk izstarot brīnišķīgu gaismu, tieši tad ir klāt Ziemassvētki – brīnumu laiks. Nāciet līdzi – un iekļūsiet brīnumā!

Dedziet, bērni, gaišu guni,
Pušķojiet istabiņu:
Ziema brauca pār kalniņu,
Saules groži rociņā. (*Saimniekbērni pušķo egli.*)

Ziemassvētkus gaidot, cilvēki izgrezno telpas, sakopj mājas – izmet no mājām nevajadzīgus krāmus – un mugurā velk jaunu kreklu. Arī mūsu eglīte ir izpušķota – varam sākt gaidīt Ziemassvētkus.

Dziesma. M. Zelmene. Ziemassvētkus gaidot:

Padziedāsim mēs, bāliņi,	Ziemassvētki sabraukuši
Ar savām(i) māsiņām:	Rakstītāsi kamanās,
I' bitīte padziedāja	Tekat, lieli, tekat, mazi,
Ziemassvētku vakarā.	Vediet svētkus istabā!

(Ķīgāniete un ķekatnieki aiz zāles durvīm sāk trokšņot – kājas dauzīt pret grīdu un sist dažādus ritma instrumentus.)

Skan latv.t. rotaļa *Kumeliņi*, un ķekatas, ar kociņiem sitot pa metāla vāciņiem, nāk zālē un iet pa apli – parāda sevi.

Ķekatnieki dzied latv.t.dz. *Labvakaru, saimniece*:

Labvakaru, saimniece,	Ja gaidīji ķekatniekus,
Vai gaidīji ķekatniekus?	Atver durvis līdz galam(i)!
Rai-rai-rai-ritam...	Rai-rai-rai-ritam...

Ķīgāniete: Labvakar, namamāte,
Vai gaidīji ķekatniekus?
Ķekatnieki sanākuši
Tevim laimes novēlēt.

Saimniece: Nāciet iekšā, ķekatnieki,
Nāciet lieli, nāciet mazi,
Nāciet lieli, nāciet mazi,
Vediet svētkus istabā.

Projām jūs nelaidīsim, jo ķekatnieki mājas ļaudīm nes svētību, veiksmi un pārticību. Kādi ķekatnieki sanākuši?

Dziesma. D. Rijnieks. *Heijā, saimniekbērni!*

Čigāniete: Nesam arī veselību un čaklumu. (*Ar egles zaru per mājas ļaudis.*)
Slimību ārā, veselību iekšā! Slinkumu ārā, čaklumu iekšā.

Saimniekbērni: Parādiet, ķekatnieki,
Visi ļaudis redzēt grib,
Kā protat līksmoties
Ziemassvētku vakarā. (*Noliek malā kociņus un vāciņus.*)

Ķekatnieki: Mēs uzaicinām jūs visus rotaļāties.

Zirgs: Sniedziņš sniga, putināja,
Laukā manis kumeliņš.
Ņem, māsiņ, baltu sagšu,
Apsedz manu kumeliņu!

Latv.t.rot. *Teci rikšus, kumeliņi!*

Gailis un vista: Dziedi, dziedi tu, gailīti, Kas kaitēja man dzīvot
Ar to kaula deguntiņ' – Pie vistiņas, baltspārnītes,
Dziedādam(i)s nopelnīsi Vistiņ' – olu dējējiņa,
Kaņepīšu vācelīt'. Es – oliņu ēdējiņa.

Deja. *Kur tecēsi tu, gailīti?*

Kaza un vilks:

Nāk kaza, ragainā,	Pieci vilki vilku vilka
Nāk kaza badīties:	Pa slidenu ezeriņu,
Kas pienu nedzēra,	Otri pieci brīnījās,
Kas putru neēda,	Kā tie pieci stīvējās.
To sabadīja. 2X	

Latv.t.rot. *Skic, kaziņa!*

Čigāniete: Ziemassvētkos neiztikt bez zīlēšanas. (*Zīlē vecākiem. Pie garas koka karotes piesietas 9 zeķītes vai cimdiņi, un katrā kaut kas tiek ielikts: santīms, eiro, knupītis, lellīte, dzītiņa, atslēga, gredzens, papīra lapiņa. Katrs no vecākiem ar acīm izvēlas vienu zeķīti. Jautā: kurš šo zeķīti gribēja? Piemēram: jums nākamgad gaidāms tāls ceļojums, jo jūs izvēlējāties zeķīti, kurā iekšā bija diedziņš.*)

Deja. *Kamoliņš.*

Zaķi: Lai bij' labi, kam bij' labi,
Zaķīšam – tam bij' labi:
Vai bij' ziema vai vasara –
Pelēks kažoks mugurā.

Latv.t.rot. *Ai, ai, garausīti!*

Čigāniete zīlē vecākiem. Maisā – vecāku drēbes (šalles, cimdi u.c.).
Vecākiem, kuriem pieder drēbes, jāizpērk ķīlas.

Dziesma. *Zaļa, kupla eglīte.*

Bērni: Svētki nāk, svētki nāk,
Ko tie svētki atnesīs?
Cūkas ausi, zirņus, pupas,
Baltas maizes kukulīti.

Čigāniete: Saimniecīt, vai tu mūs pacienāsi?

Ķekatnieki: Mēs mājās neiesim,
Pīrādziņus neēduši.

Augsti kalni, dziļas lejas –
Klaudzēs mūsu vēderiņi.

Saimniece: Ziemassvētku galdā liksim pupas, zirņus, diedzētus graudus, olas, alu, desas. Ziemassvētkos līdz pusnaktij ir jāēd 9 ēdienus un 9 reizes, lai mājā būtu bagātība. Ēdiet, ciemiņi! (*Cienā ar zirņiem, pupām arī vecākus.*)

Saimniece: Ja apēdīsi vienu zirni – vienu dienu mazāk raudāsi.

Ja apēdīsi vienu pupu – vienu dienu briedīsi.

Ja apēdīsi cūkas šņukuru – būs liela rakstīšana.

Ja apēdīsi plāceni – būs saulaina vasara. Tikai pirkstus neaplaiziet, citādi tos bieži sagriezīsiet.

Čigāniete: Paēduši esam. Paldies par gardo cienastu! Laba, laba saimniece (*staigā, skatās pa malām*). Laikam viena dzīvo? Gribas tak zināt, vai gaidāms precinieks un no kuras puses viņš nāks. Es tev varu pazīlēt! (*Zīlē ar žagaru bunti. Saimniecei jāizvelk viens zars: ja tas kupls, tad precinieks bagāts un veselīgs. Saimniece velk. Zars kupls.*) Precinieks būs bagāts un veselīgs!!!

Ziemassvētku vecītis nošķaudās aiz egles zem kupenas.

Čigāniete: Saimniec, tas tavš bagātais precinieks?

Saimniece: Nē, bērni, kas tas ir?

Bērni: Ziemassvētku vecītis!

Rotaļas ar Ziemassvētku vecīti un dāvanu saņemšana.

Čigāniete: Nedomā, saimniece,

Ka mēs nācām zirņus ēst:

Mēs nācām lustes pēc

Pie eglītes padziedāt.

Dziesma. Lai priecīgi Ziemassvētki!

RŪĶU CEĻOJUMS ZIEMASSVĒTKOS (sagatavošanas grupa)

Scenāriju autores:

Rīgas 262. PII pirmsskolas skolotāja Vineta Andropa,

Rīgas 262. PII mūzikas skolotāja Signe Belicka

Skatot L. Saulietes melodijai **Re, re, rūķītis**, bērni ar zvaniņiem rokās iesoļo zālē un nostājas izklaidus.

Rūķis: Ir satumsis, un sveču spožums zaigo,
Tāpat kā pērngad, skujas smaržot sāk,
Un visiem šobrīd sātums sakāpj vaigos,
Jo pāri laukiem Ziemassvētki nāk.

Audz.: Un mazie rūķi svētkus svinēt sāk.

Deja ar zvaniņiem. V. A. Mocarts – *Brauciens kamanās.*

Rūķis: Zvani skan un līksmas dziesmas,
Eglītē mirdz sveču liesmas,
Visur gaida rūķu saimi,
Nes tie dāvanas un laimi.

(Skanot ievada melodijai, visi atpakaļgaitā aiziet un nostājas puslokā pie krēsliņiem, zvaniņu noliek uz krēsliņa.)

Rūķis: Tin, tin, tin – debesis baltu kamolu vaļā tin,
Debesis balti, balti Ziemassvētkus svin.

Rūķis: Zin, zin, zin – zīlītes laidelēt eglītēs zin,
Zīlītes slaidajās eglītēs Ziemassvētkus svin.

Rūķis: Min, min, min – svecītes gaismiņas vārdu min,
Svecītes, gaismiņu minot, Ziemassvētkus svin.

Audz.: Dzinn, dzinn, dzinn – rūķu balstiņa kā zvaniņi dzinn,
Rūķu balstiņa kā zvaniņi Ziemassvētkus svin.

Rūķis: Bet kā tad svin Ziemassvētkus?

Rūķis: Cep piparkūkas!

Rūķis: Pušķo eglīti!

Rūķis: Liek dāvanas zem eglītes!

Rūķis: Dāvina dāvanas visiem draugiem!

Rūķis: Gaida ciemos Ziemassvētku vecīti!

Rūķis: Bet ar ko lai sāk?

Rūķis: Sāksim ar ceļojumu uz zemēm, kur arī tiek svinēti Ziemassvētki.

Audz.: Viens, divi, trīs – jūsu sapņi piepildās! Vai zināt zemi, kur karstas vasaras un ziemas siltas? Kur kamielim mugurā vizināties prieks?

Visi rūķi: Turcijā!

Rūķis: Turcijā var atpūsties,
Ziemā saulē sildīties,
Prieks vēl lielāks būs paties' –
Kamielim mugurā vizināties.

(Rūķi pagriežas pa labi, labo roku uzliekot viens otram uz pleca un ar kreiso imitējot vilciena braukšanu, sāk ceļojumu.)

Rūķi brauc dziedot: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
Braucam tā, braucam tā, drīz jau būsīm Turcijā,
Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!
(Bērni braucot izveido apli un apsēžas turku pozā.)

Ritmiska turku dziesma *Ai-ram-pam-pam*.

Audz.: Vai zināt zemi šo,
Kur cilvēks cilvēkam tur smaida
Un, kad krīt pirmais sniegs,
Dāvanas ikvienu gaida?

Visi rūķi: Anglijā!

Rūķis: Viena liela rūķu grupa
Ceļoja uz Angliju.
Anglijā, kur visi smaida,
Rūķu saimi ciemos gaida.

Rūķi brauc dziedot: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
Braucam tā, braucam tā, drīz jau būsīm Anglijā,
Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!
(Bērni brauc un nostājas puslokā pie krēsliņiem.)

Rūķi rāda attēlus un dzied dziesmu angļu valodā, ko ir mācījušies angļu valodas nodarbībās.

Audz.: Bet kur pasaulē visprecīzākie pulksteņi?

Visi rūķi: Šveicē!

Rūķis: Šveicē kalnu daudz paties',
Var ar slēpēm vizināties.
Bet, mājup laiks kad pienācis,
To rādīs precīzākais pulkstenis.

(Visi paņem instrumentus un trīs vilcieniņos dodas uz Šveici, izveidojot trīs apļus.)

Rūķi brauc dziedot: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
Braucam tā, braucam tā, Šveici redzam tālumā,
Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!

A. Ļadovs – *Pulksteņi* (muzikāls izpildījums ar instrumentiem – kociņiem, šeikeriem, marakasiem, trijstūriem, zvaniem).

(Bērni trīs apļos spēlē orķestri, pēc kura atgriežas puslokā un instrumentus noliek uz soliņa.)

Audz.: Vai zināt, kā sauc valsti to, kur mikijpeles uzdanco?

Visi rūķi: Francijā!

Rūķis: Nozied rozes, nozied neļķes,
Varžu pilnas visas peļķes.
Brauksim mēs uz Franciju,
Apmeklēsim tur Disnejlendu!

(Rūķi, braucot pa vienam, nostājas izklaidus.)

Rūķi brauc dziedot: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
 Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
 Uz Franciju, uz Franciju, lai mikijpeles satiktu,
 Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!

Franču *Kurpnieku deja.*

(Dejas beigās visi aiziet puslokā pie krēsliņiem.)

Audz.: Bet vai jūs zināt, kā sauc zemi, kur nekad nesnieg sniegs?

Visi rūķi: Āfrika!

Rūķis: Āfrikā, kur krokodili,
 Plati žāvājas tur viņi.
 Ziloņi stiepj snuķu tauri,
 Tīģeri lien džungļiem cauri.

(Rūķi pagriežas pa labi, labo roku uzliekot viens otram uz pleca, ar kreiso roku imitē braukšanu.)

Rūķi brauc dziedot: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
 Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
 Braucam tā, braucam tā, drīz jau būsīm Āfrikā,
 Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!

Afrikāņu t.dz. *Kumbaleo.*

(Paliek stāvēt aplī.)

Audz.: Rūķīši, bet kur tomēr ir vislabāk?

Visi rūķi: Mājās!

Audz.: Bet kur tad ir jūsu mājas?

Rūķi: Latvijā!

Audz.: Nu tad atgriezieties Latvijā!

(Rūķi uzliek labo roku viens otram uz pleca, ar kreiso imitē braukšanu, brauc un nostājas puslokā pie krēsliņiem.)

Rūķi braucot dzied: Ziemassvētku vilcieniņš šodien šurpu brauc,
 Vilcienā sēd rūķīši, skaļā balsī sauc:
 Braucam tā, braucam tā, drīz jau būsīm Latvijā,
 Čuku-tū, čuku-tū – sēdies iekšā arī tu!

Rūķis: Kur lai šovakar es lieku
 savu Ziemassvētku prieku?

Rūķis: Vai lai dod to kaķīšam –
 prieks lai sēž uz ūsām tam?

Rūķis: Vai lai dod to sunīšam –
 prieks lai sēž uz astes tam?

Rūķis: Vai lai eglītei dot viņu –
 manu prieka spožumiņu?

Rūķis: Lai tas mirdz uz zaļa zara
un lai visiem prieku dara!

V. Siliņa dziesma *Eglīte*.

Rūķis: Lai jums gaiši Ziemassvētki,
Laimīgs arī Jaunais gads,
Piepildās lai visi sapņi,
Laimīgs kļūsti arī pats!

I. Purmales dziesma *Ziemassvētkos* (šo dziesmu var vēlreiz nodziedāt ar vecākiem, iepriekš izdalot dziesmas vārdus, vai arī grupiņā pirms apsveikumu pasniegšanas vecākiem).

IENĀK ZIEMASSVĒTKU VECĪTIS.

Ziemassvētki Rūķu ciemā

Ziemassvētku scenārijs

Elita Kasparoviča, Dobeles PII *Zvaniņš* skolotāja

Vidējā grupa (20 bērni).

Mērķis: bērniem – gūt pozitīvas emocijas par pasākumu un dramatizācijas rotaļas spēli, patstāvīgi un radoši iejusties attiecīgajā tēlā.

Darbojas: teicējs, rūķu bērni, rūķu mamma, lācis, lapsēni, zaķi, sniegpārslīņas un lapsu mamma – skolotāja.

Telpas noformējums: mežs, rūķu māja un svētku egle, mazas eglītes un mākslīgas sniega kupenas.

Rūķi ir savā mājā – māte rosās pa māju. Lācēns guļ ziemas miegu sniega kupenā. Zaķi un lapsēni sēž pie eglītēm.

Teicējs: Rūķu ciemā bija pienākusi ziema.

Sniegpārslīņu deja. *Sniegpārslīņas* – V. Siliņas mūzika, E. Putniņas vārdi. Deja ar baltām lentēm.

Zaķi: Cik skaisti dejo sniegpārslīņas! Padejosim arī mēs!

Zaķu deja. V. Sama mūz. Jautrais dancis.

Rūķi: Re, kur dejo zaķi! Padejosim arī mēs!

Rūķu deja. *Pirkstiņu dancītis* – igauņu tautas melodija, M. Zelmenes apraksts. Dejo sniegpārslīņas, zaķi un rūķi. Lapsēni aizslēpušies aiz eglītes un vēro visu notiekošo.

Rūķi: Ei, zaķēni, nāciet pikoties!

(Rūķi un zaķi pikojas ar mākslīgām pikām. Pamostas Lācis.)

Lācis: Kas te trokšņo? Vai kas noticis?

Rūķi, sniegpārslīņas un zaķi: Nekas, Lācīt, nav noticis! Mums ir jautri!

Lācis: Bet jūs mani pamodinājāt! Kā es tagad aizmigšu? Man vēl jāguļ līdz pavasarim!

Rūķi, sniegpārslīņas un zaķi: Lācīt, nebēdājies, mēs tev nodziedāsim dziesmiņu!

Norvēģu bērnu dziesma *Ziemas miegs* (B. Brices latviskojums).

Lapsēni: Jums te tik jautri! Mēs arī gribam ar jums rotaļāties.

Rūķi un zaķi: Nāciet ar mums padejot!

Deja *Ak, mīlo lācīt!* (latv.t. mūzika J. Bauvara apdarē, L. Zeibotes horeogrāfiskā apdare).

Rūķi: Šodien ir Ziemassvētku vakars, un mēs jūs ielūdzam ciemos – mūsu māmiņa priecāsies. Iesim! Jā, bet vai jūs zināt kādu dziesmiņu eglītei?

Dzīvnieki: Nē! Rūķīši, iemāciet mums!

Dziesma *Ziemassvētku eglīte* (Ē. Siliņa mūzika, J. Ķirša vārdi (1., 2., 3. pants)).

(Visi iet uz Rūķu māju.)

Rūķu mamma: Rūķīši, jums ir līdzīgi draugi?

Rūķīši: Mēs mežā ar zaķīšiem pikojamies un pamodinājam lācīti, un tāpēc mēs viņus uzaicinājam ciemos.

(Rūķu māmiņa aicina ciemiņus palīgā sapost māju – kārtot piparkūkas bļodā, pušķot eglīti.)

Dziesma *Cepam piparkūkas* (V. Siliņa).

(Kamēr tā tiek dziedāta, lapsēni pielavās un nočiepj piparkūkas, ko pamana rūķu mamma.)

Rūķu mamma: Ķeriet zagļus! Lapsas zog piparkūkas!

(Visi ķer zagļus, un lapsēni tiek notverti.)

Visi: Kāpēc zagāt piparkūkas? Vai nevarējāt tās palūgt?

Lapsēni: Mums arī ļoti gribējās svētkus! Mums ļoti garšo piparkūkas. Vai mēs varam svētkus svinēt kopā ar jums?

Visi: Vai jūs nekad nezagsiet mūsu mājās?

Lapsēni: Mēs tā vairs nekad nedarīsim!

Visi: Tad nāciet mūsu pulkā!

Rotaļa *Padanco lapsiņa* (D. Gulbe).

Atnāk Ziemassvētku vecītis, un svētki turpinās.

Deja. *Pauks un Šmauks* (E. Īgenbergas mūz. un vārdi, A. Vilcānes apraksts).

Rotaļa. Vācu bērnu rotaļa *Zaķīt's savā alā*.

Rotaļa. Rotaļa ar Ziemassvētku vecīti (R. Balķīte).

Rotaļa *Rotaļa ar zvaniņiem* (J. Ozoliņa mūzika).

Dziesma *Ziemassvētku eglīte* (E. Siliņa mūzika, J. Ķirša vārdi, 4., 5. pants).

Bērni sveic vecākus ar pašdarinātiem apsveikumiem.

Dzejoli runā visi bērni kopā Ziemassvētku vecītim:

Ziemassvētki ciemos nāk,

Jāsāk kājas kustināt:

Visi zvēri kopā nāk,

Darbus darīt sāk.

Ziemassvētku jampadracis mūsu mežā drīz,

Daudz tas prieka, jautru smieklus visiem atnesīs.

Rūķis teica: „Ziemassvētki – tas ir notikums!”

Beidzot, beidzot Ziemassvētki mežā būs pie mums!

Ziemassvētku vecītis dala konfekšu tūtas.

Dziesma *Priecīgus Ziemassvētkus* (A. Ozola).

Foto ar Ziemassvētku vecīti.

Izmantotā literatūra

1. V. Siliņa, E. Putniņa. Knīpas un knauķi. Dziesmas bērniem. Pētergailis.
2. M. Zelmene. Mūzika mazajiem. Dejas un rotaļas 3. Grāmata, RaKa, 2004
3. Muzikālā audzināšana bērnu dārzā, 1. daļa. Sastādījušas V. Apare, S. Kviese, L. Rozīte. Rīga: Zvaigzne, 1974
4. B. Brice. Mana grāmatiņa. Nošu pielikums. RaKa, 2011
5. Dace Gulbe. Dziedi, dejo, priecājies! RaKa, 2009
6. B. Brice, I. Bajarune. Vingrosim ar dziesmiņu. RaKa, 2011
7. Muzikālā audzināšana bērnu dārzā, 2. daļa. Sastādījušas V. Apare, S. Kviese, L. Rozīte. Rīga: Zvaigzne, 1975

PS

PIRMSSKOLĀ**TRIZ – RADOŠĀS DOMĀŠANAS
METODES****Ilona Eisaka, Krāslavas novada PII *Pilādzītis* pirmsskolas izglītības skolotāja**

INTEGRĒTA NODARBĪBA (mūzika, valoda, rokdarbi, dominante – dabaszinības) EKSPERIMENTU PULCIŅĀ
Apraksts nav domāts tikai vienai nodarbībai. Skolotājs var izvēlēties aktivitātes un eksperimentus atbilstīgi bērnu interesēm, vecumam un sagatavošanas līmenim. Piedāvātos eksperimentus var sadalīt vairākās nodarbībās.

TĒMA: SKAŅU SPĒLES.

BĒRNU VECUMS: 5–6 GADI.

MĒRĶIS: papildināt bērnu zināšanas par skaņām, veidot izpratni, kā tās rodas.

Uzdevumi:

- attīstīt vārdisko kontaktu, pilnveidot emocionālo noturību un spēju reflektēt;
- vingrināties darboties komandā, saskaņojot mērķus un plānojot turpmāko darbību;
- veicināt interesi eksperimentēt, izteikt iepriekšējus paredzējumus, pārbaudīt tos, gūt secinājumus;
- attīstīt iztēli un fantāziju, praktiski darbojoties.

NODARBĪBAS GAITA

Rīta aplis

Visi kopā nākam, (*Soļojam.*)Jauki dienu sākam! (*Plaukšķinām.*)Mīļi visiem uzsmaidām, (*Pieliekam rādītājpirkstus pie vaigiem.*)Laburītu pasakām! (*Paklanāmies cits citam.*)

Skolotājai rokās brīnummaisīņš ar glāzi. Bērni aptausta maisiņu un min, kas tajā ielikts.

GLĀZE (10 min.)

Tiek uzdoti jautājumi, lai bērni atraisītos, sāktu domāt, spriest, fantazēt.

- Kur izmanto glāzi?
- Ko ar to var darīt?

- Kāda tā ir?
- Kas labs un kas slikts ir glāzei?

Var dzert no glāzes, ieliet..., iebērt..., ielikt zīmuļus, ziedus, eksperimentēt, noķert zirnekli, apgleznot, aptīt ar diegiem, aplīmēt, izmantot kā trafaretu, ripinot iezīmēt sliedi, skatīties kā tālskatī, izmantot kā palielināmo stiklu... Lai diskusija ritētu raitāk, var piedāvāt savus variantus.

Glāzes var izmantot muzicēšanai (bērni noskatās video:

<http://spoki.tvnet.lv/video/Pudeles-Letie-muzikas-instrumenti/269112> (7 min.)).

Bērnu praktiskā darbošanās ar glāzi

1. Skanošās glāzes (20 min.)

Nepieciešams: glāzes, zīmulis, karote vai kociņš, ūdens. Var izmantot shēmu, kur parādīts ūdens daudzums glāzēs.

Eksperimenta gaita

- Glāzes saliktas vienā rindā. Pirmajā glāzē ielej nedaudz ūdens, otrajā – mazliet vairāk, un tā tālāk.
- Piesit glāzei, kurā ir vismazāk ūdens, un klausies skaņu. Tad piesit glāzei, kurā ir visvairāk ūdens. Kā mainās skaņa?
- Veido savu melodiju!

Piesitot glāzei, radās nelielas vibrācijas. Izveidojās skaņu viļņi, kas izgāja caur ūdeni. Jo vairāk ūdens, jo lēnākas vibrācijas un zemāks tonis.

Bērni diskutē, kas vēl var radīt skaņas.

Aktivitātes ar skaņu, paštaisītie instrumenti.

2. Papīra skaņraži (15 min.)

Nepieciešams: 8x20 cm platu papīra lapu gareniski pārloka uz pusēm. Locījuma vietas vidū izgriež nelielu trīsstūra caurumiņu. Atloka malas pirkstu turēšanai. Uzliek pirkstus abās papīra (spiedzekļa) malās, piespiež pie sakniebtām lūpām un pūš caurumiņā, līdz rodas skaņa.

Gaisam ieplūstot spiedzeklī, spiediens tā iekšpusē krītas. Ārējais spiediens virza tā sānus uz iekšu, izspiežot gaisu. Kad gaiss izplūdis, malas atkal pāplešas. Tas notiek ļoti strauji, tāpēc vibrācija rada spiedzīgu skaņu.

3. Strinkšķināšana (15 min.)

Nepieciešams: kancelejas gumijas, kartona kastes.

- Nostiepj kancelejas gumijas gredzenus pāri kartona kastei.
- Pavelk vienu gumijas gredzenu un atlaiž. Klausās skaņu.
- Pavelk gumijas gredzenu nedaudz vairāk un atlaiž. Klausās, vai skaņa mainās.

o

Pirmajā gadījumā gumijas gredzens vibrēja ļoti nelielā attālumā, radot vāju skaņu. Otrajā gadījumā vibrācijas un arī skaņa bija stiprākas. Skaņa arī ir atkarīga no gumijas resnuma un platuma – jo tievāka gumija, jo augstāka skaņa.

4. **Pīļu svilpe** (10 min.)

Nepieciešams: salmiņš, šķēres.

- Saplacina vienu salmiņa galu.
- Nogriež salmiņa saplacināto galu burtā V veidā ar asu galu.
- Paņem aso galu mutē un pūš.
- Dzirdama skaņa, kas līdzinās pīļu svilpei.

Pūšot salmiņā, tā plakanā gala malas ļoti ātri vibrē. Šīs vibrācijas radija troksni.

5. **Orķestru saiets** (25 min.)

Nepieciešams: plastikāta pudeles, kārbīņas, kastītes, beramas vielas, dabas materiāli, kociņi, gumijas gredzeni.

Bērni dalās grupās. Katrs grupas dalībnieks pagatavo sev instrumentu, kuru prezentē. Katra grupa mēģina nospēlēt savu skaņdarbu.

6. Dejojošie rīsi (15 min.)

Bērniem piedāvā apskatīt, atpazīt un nosaukt putraimkus. Tie ir rīsi. Apspiež, ko var darīt ar rīsiem. Vai rīsi var deļot? Bērni pauž savus paredzējumus. Nepieciešams: rīsi, bļodiņa, plēve, kastrola vāks, pavārnīca, gumijas gredzeni.

- Nostiepj plēvi pār bļodiņu un nostiprina ar gumijām.
- Virsū uzber dažus rīsu graudus.
- Pieliek tuvumā vāku, sit pa to ar pavārnīcu.
- Vēro, kā rīsi deļo.

Skaņa pārvietojas viļņu veidā. Skaņas viļņi pārvietojas pa gaisu un atdūrās pret plēvi, liekot tai vibrēt. Vibrācijas lika rīsiem lēkāt.

7. Spiedzošais celofāns (7 min.)

Nepieciešams: celofāna maisiņi.

- Celofānu tur cieši abās rokās starp īkšķi un rādītājpirkstu, pieliek to pie lūpām (starp tām).
- Saspiež lūpas un pūš, līdz dzird augsta toņa skaņu.

Pūstais gaiss strauji pārvietojas un liek celofāna malai ļoti ātri vibrēt. Tas rada augstu skaņas toni. Nodarbības nobeigumā bērni sastājas aplī, stāsta par savām izjūtām, kas patika, ko uzzināja jaunu. Skolotāja pateicas bērniem un atvadās.

PS

PIRMSSKOLĀ

Folkloras izmantošana latviešu valodas attīstībā

2. grupas integrēta nodarbība

Aina Rihlicka un Marija Monska, Krāslavas novada PII Pīlādītis pirmsskolas skolotājas

Tēma: Ciemos pie Pasaciņas.

Dominante: latviešu valoda (iekļautas arī dabas zinības, sociālās zinības un ētika, matemātika).

Mērķis: latviešu tautas folkloras izziņāšana – rotaļas, pasakas, dzejoļi.

Izglītojošie uzdevumi:

1. papildināt valodas vārdu krājumu ar jauniem vārdiem (abra, mīca, maļ);
2. veicināt artikulācijas aparāta attīstību, izmantojot skaņu – čapa, čapa un lingo, lango, ņau, vau, pī – vingrinājumus, regulējot balss stiprumu, runas tempu;
3. pilnveidot izpratni par jēdzieniem *liels, mazs, sarkans, dzeltens*;
4. atdarināt zināmo dzīvnieku kustības un skaņas;
5. rosināt vēlmi uzmanīgi klausīties, iesaistīties darbībā, nosaukt pasaku varoņus, stāstīt tautasdzies-

mas.

Attīstošie uzdevumi: attīstīt dzirdes, redzes, taustes uztveri.

Bērnu vecums: 2–3 gadi.

Personāžs: M. Monska – Pasaciņa (taustastērps), A. Rihlicka – teicēja (taustastērps), skolotāju palīdzē I. Menicka – abru taisītājs (taustastērps), bērniem – galvas maskas (dzīvnieki).

Atribūti: lielas, mazas egles, dzeltenī, sarkani ziedi, abra, āmurs, zāģis, paštaisīti grabuļi, lāde, rotaļlietas (zoss, auns, kumeliņš), kāposts, podiņš.

Nodarbības gaita

Laiks	Skolotāju darbība	Audzēkņu darbība	Piezīmes
1 min	Grabinot grabuļus un dziedot tautasdziesmu <i>Čapa, čapa kājiņas</i> , grupā ienāk skolotāja ar bērniem.	Bērni sasveicinās, imitējot kustības.	Ne visi bērni var dziedāt līdzī, jo iespējams kautrīgums.
1 min	Skolotāja stāsta dzejoļi: „Rītos draugus satiekam, visus mīļi sveicinām. Bet kā? Lūk, tā! Sunīts rej – vau, vau! Kakīts – ņau, ņau! Cālis olā – čau, čau! Odiņš sīc – ī, ī! Pele – pī, pī! Bet mēs visi – labrīt!”	Bērni atkārto skaņas un imitē kustības.	
3 min	Skolotāja pievērš uzmanību atribūtiem (saistītiem ar vasaru) un laikam aiz loga (ziemas tematika). Skolotāja norunā t.dz. un aicina pastaigāt pasaku mežā: „Ai, Dieviņi, laba dzīve Liela meža maliņā: Augsti koki, kupli koki, Neredz saules uzlecot.”	Bērni šķiro puķes un saliek attiecīgās krāsas groziņos. Aplūko un parāda lielas un mazas egles.	Iespējama grūstīšanās.
2 min	Skolotāja aicina bērnus apsēsties un ieklausīties skaņās. Norunā Aspazijas dzejoļa fragmentu: „Mazā sirmā kumeliņā jāj pa ceļu pasaciņa. Ātri, ātri steidzas viņa, rokā – zelta pātdziņa. Sudraboti pakaviņi, zili puķu iemauktiņi. Jāj un jāj, un neapstājas, zemes virsū tai nav mājas.”	Bērni uzmanīgi klausās skolotājas stāstījumā.	Bērni var izteikt savas domas, paust emocijas.

Pasaku klausoties

Abu taisītājs

Teicēja un meža zvēriņi

1 min	Iznāk skolotāja (Pasaciņa), sasveicinās ar bērniem un stāsta t.dz.: „Es, maza meitenīte, Teku pa ceļu dziedādama. Pupas zieda lindraciņi, Auzu skaras villainīte.”	Bērni vēro notiekošo. Viņi apskata skaisto tautas tērpu un lūdz pasaciņu palikt.	
3 min	Pasaciņa apsola bērniem īstu pasaku, bet, lai tur nokļūtu, jāiztaisa acis un uzmanīgi jāklausa, ko teiks. Skolotāja stāsta kluši un lēni: „Sarkanā krāsa ir uguns krāsa, Siltu pasaku stāsta mums. Ja gribu uzgleznot dienu, Man nepietiek ar krāsu vienu.”	Bērni, aizvēruši acis, uzmanīgi klausās, ko stāsta Pasaciņa.	Ne visi bērni pildīs doto uzdevumu.
4 min	Pasaciņa sniedz skolotājai no lādes aubi un villaini. Skolotāja, tās ģērbdama, stāsta dzejoli: „Ko dziedāšu, ko runāšu, Pa zemi staigādama, Dziedāšu pati savu dziesmu, Runāšu savu valodiņu.” Bērniem Pasaciņa no lādes iedod pa vienai dzīvnieka maskai, kuras bērniem jāatpazīst.	Bērni atver acis un ierauga lielu lādi, no kuras tiek doti attiecīgi atribūti pasakai. Bērni nosauc dzīvnieku maskas un stāsta dzejolīti (par kaķīti, zaķīti, lācīti, kaziņu), imitējot kustības.	Daži bērni var iespītēties un atteikties ģērbt galvas masku.
3 min	Teicēja aicina bērnus apsēsties un klausīties pasaku par abru taisītāju. Iziēt abru taisītājs, ko tēlo skolotājas palīdzē. Viņa imitē kustības, stāsta tautasdziesmu: „Acis darba izbijās, Rokas darba nebijās, Rokas darba nebijās, Zinājās padarot.”	Bērni klausās pasaku.	

Pārsteigums no Pasaciņas

Nodarbības analīze

8. februārī PII *Pilādzītis* audzēkņi iejutās latviešu tautas pasakas *Abu taisītājs* tēlos. Kopā ar skolotājām skandināja tautasdziesmas, atdarināja dzīvnieku balsis, imitēja dažādas kustības un rotaļā apspēlēja maizes cepšanu. Mazie *pilādzēni* aizrautīgi darbojās ar paštaisītiem ritma instrumentiem, taustīja, garšoja maizi, izjuta tās patīkamo smaržu, šķiroja pēc krāsām un izmēra dažādus priekšmetus. Arī darba tikums tika saprasts: rokas darba nebijās – zinājās padarot!

Izmantotā literatūra
Skaitāmi panti. Zvaigzne ABC, 2003
Latviešu bērnu folklorā. Jumava, 2012
Mežs Latvju dainās. MIA-PRESS, 1995
Cepu, cepu kukulīti. Zvaigzne ABC, 1988

2 min	Pasaciņa aicina bērnus, kuri tēlo meža zvērus, apskatīt galdiņu (abru) un atnest vajadzīgo atribūtu. Pasakas beigās abas taisītājs aiziet pie saimnieka.	Audzēkņi piedalās pasakas uzvedumā.	Bērniem var sagādāt grūtības jaunu vārdu apgūšana.
1 min	Skolotāja aicina bērnus novērtēt ar aplausiem savu darbiņu.	Bērni sit plaukstas.	
2 min	Rotaļa <i>Gribam zināt</i> . Bērniem tiek rādīts, no kā gatavo maizi (graudi, milti, mīkla, maizes kukulītis).	Bērni piedalās rotaļā.	Darbošanās gaitā var rasties neliela nekārtība (izbērti milti vai graudi).

PS

PIRMSSKOLĀ

Sniegbaltītes dzimšanas diena

Ilze Pole, Saldus novada pašvaldības Lutriņu pirmsskolas izglītības iestādes skolotāja

Dalībnieku vecums: 2 līdz 7 gadus veci bērni.

Mērķis: dot iespēju katram bērnam iesaistīties svētkos, radot prieku par kopā būšanu.

Uzdevumi:

1. attīstīt saskarsmes un sadarbības prasmes;
2. veicināt bērnu izziņas darbības un zinātkāres attīstību;
3. rosināt pozitīvu emociju attīstību.

Gatavošanās pasākumam

Visu janvāri bērniem dažādos veidos tika piedāvāta brāļu Grimmu pasaka *Sniegbaltīte un septiņi rūķi*. Tā tika lasīta pirms diendusas miedziņa, tika skatīta kā multiplikācijas filma, arī dzirdēta audio ierakstā.

Zāle izrotāta *rūķīgās* ziemas noskaņās. Uz grīdas ir segas, kur bērniem sēdēt. Uz segām nolikti:

- aploksnīte ar puzli,
- maisiņš ar dažāda izmēra zariņiem,
- divi lieli rūķu zīmējumi uz paliktņa (zāles priekšplānā).

Visi bērni un darbinieki uzlikuši galvās rūķu cepures.

Skolotājas pārtapušas rūķos. Katra ir pie savas grupas bērniem.

Sk. ĻENA: Hei, hei! Sveikiņi, sveikiņi!

Sk. ĪRISA: Uzminiet – kas mēs esam?!

Sk. JOLANTA: Mēs ļoti steidzāties pie mūsu Sniegbaltītes, jo viņa ir pazudusi, no meža aizbēgusi!

Sk. SANDA: Par to mēs ļoti saskumām – raudājām, raudājām... Beidzot viņu atradām!

Sk. ILZE: Pagaidiet, brālīši! Tagad mēs jums, bērni, visu sīki, smalki izstāstīsim, kā tur bija!

Šis stāsts ir vareni skumjš. Ļaunā burve nobūra mūsu Sniegbaltīti, iedodot viņai saindētu ābolu. Sniegbaltīte tajā iekoda, un viss notika tā: viņa pārvērtās par mazu meitenīti un aizmirs, kas viņa īstenībā vispār ir. Viņa sāka saukt sevi par Sigitiņu un domāja, ka ir visparastākā meitene. Cik skumji! Kā lai atbrīvojam mūsu Sniegbaltīti no ļaunās burves lāsta?!

Sk. ĻENA: Es zinu! Es dzirdēju burvi lielāties – tie sīkie rūķi nekad nespēs paveikt manus trīs uzdevumus!

Tikai tas, kas tos izpildīs un iegūs manas trīs burvju lietas – krelles, ķemmi un spogulīti –, spēs atgriezt Sniegbaltīti pasakā.

Sk. ILZE: Tad jau mums nekavējoties jādodas pasakā! Es aicinu jūs visus doties mums palīgā. Vai esat ar mieru? (*Bērni atbild*). Nekavēsimies un dosimies dzimšanas dienas pasakā iekšā!

Sk. ILZE: Burves pirmais uzdevums – **Dzimšanas diena**.

Katrai grupai ir rakstāmie un sava lapa, uz kuras jāuzraksta vai jāuzzīmē lietas, kas saistītas ar dzimšanas dienu (bez kurām nav iedomājama dzimšanas diena).

Darbojas apm. 5–7 min. Tad katra grupa pēc kārtas nosauc savas trīs svarīgākās lietas, bez kurām nav dzimšanas dienas. Kad tas veiksmīgi izdarīts, pēkšņi ierunājas sk. palīdzē Dace.

DACE: Man kaut kas spiež. Vai es būtu kaut kam uzsēdusies virsū? (*Izvelk krelles.*)

Sk. ILZE: Urrā! Esam ieguvuši pirmo burvju lietu! Laiks ķerties pie 2. uzdevuma – **Burvju ziedlapiņas!**

Katra grupa pilda savas krāsas ziedlapiņas uzdevumus.

Knīpas – zaļās ziedlapiņas, Knauķi – dzeltenās ziedlapiņas, Knēveļi – zilās ziedlapiņas.

Tiek izvēlēts kāds bērns, kas aiziet un paņemt vienu savas krāsas ziedlapiņu, un tūlīt visi kopīgi veic uzdevumu.

Tā pēc kārtas dara visas grupas, kamēr ziedlapiņu vairs nav.

Kad beigās palicis tikai zieda viducītis, tiek aicināta Jolanta.

UZDEVUMI

Zaļajām ziedlapiņām

1. uzd. Nodziediet miega dziesmiņu rūķim Čīkstulim.
2. uzd. Atminiet mīklu! Apaļš vīriņš vienā kājā karājas. (Ābols.)
3. uzd. Parādiet, kāda ir rūķu rīta rosme.

Dzeltenajām ziedlapiņām

1. uzd. Nodziediet jautru dziesmu rūķim Jautrulam.
2. uzd. Atminiet mīklu! Kas ļauj citiem sevi ieraudzīt, bet pats sevi neredz? (Spogulis.)
3. uzd. No rūķu krellītēm uz grīdas izlieciet rūķu cepurītes.

Zilajām ziedlapiņām

1. uzd. Nodziediet kādu ēdamu dziesmu rūķim Rūculim.
2. uzd. Atminiet mīklu! Āda kā sniegs, lūpas kā zemenes, bet mati kā ogles. Kas tā ir? (Sniegbaltīte.)
3. uzd. Izmantojot tikai paši sevi, uzbūvējiet rūķu mājiņu! (Bērni veido piramīdu.)

Sk. ILZE: Manu čaklo brālīt! Paņem, lūdzu, arī zieda viducīti! To mēs varbūt varētu uzdāvināt mūsu Sniegbaltītei?!

Kā Jolanta to ņem, tā izkrīt spogulītis.

Sk. ĪRISA: Super! Mums nu jau ir otrā burves lieta!

Sk. ILZE: Ja jau mums tik labi veicas ar uzdevumiem, žigli ceļamies kājās un dodamies pildīt trešo uzdevumu!

Rotaļa Rūķīt's iet pa taciņu (V. Vītolas Ziemassvētku dziesmas (2. daļa, Nr. 8)).

Dalībnieki attēlo kustībās dziesmas vārdus.

Piedz. Rūķīt's iet pa taciņu,
Kabatā nes maciņu,
Uzdied jautru dziesmiņu –
Folri, folri, folrā.
Un rūķīt's vingrot sāk,
Ko viņš tik labi māc,
Un kājas cilājas
Tam biksēs zilajās.

Piedz. Rūķīt's iet pa taciņu,
Kabatā nes maciņu,
Uzdied jautru dziesmiņu –
Folri, folri, folrā.
Un rūķīt's lēkāt sāk,
Ko viņš tik labi māc,
Un kājas cilājas
Tam biksēs zilajās.

Piedz. Rūķīt's iet pa taciņu,
Kabatā nes maciņu,
Uzdied jautru dziesmiņu –
Folri, folri, folrā.
Un rūķīt's žāvājas,
Jo viņam miedziņš nāk,
Un kājas atpūšas
Tam biksēs zilajās.

Piedz. Rūķīt's iet pa taciņu,
Kabatā nes maciņu,
Uzdied jautru dziesmiņu –
Folri, folri, folrā.
Un rūķīt's dejot sāk,
Ko viņš tik labi māc,
Un kājas cilājas
Tam biksēs zilajās.

Sk. ILZE: Mūsu pēdējais uzdevums – pierādīt burvei, ka rūķi ir čakli un strādīgi un viņi strādā 7 dienas nedēļā.

Dziesma – rotaļa *Mēs esam mazi rūķīši*

(Katra dziesmas rinda tiek dziedāta divas reizes. Dalībnieki, stāvot aplī un ejot pa dejas ceļu, dzied dziesmu un rāda kustības.)

Mēs esam mazi rūķīši,
Mēs meža vidū dzīvojam,
Bet, kad kopā sanākam,
Lielus darbus padarām:

Mēs cērtam, skaldam, ēvelējam,
Visu kopā naglojam.
Mēs šujam, adām, tamborējam,
Svētku mices noadām.

Mēs cepam, cepam, rotājam,
Svētkiem kūku izcepām.
Mēs labus darbus paveicam –
Sniegbaltīti atrodam.

(Dziesmas beigās Ilzes cepurē pēkšņi iekērusies ķemme.)

Sk. SANDA: Skat, rūķīt! Kas tev tajā cepurē iekēries?! (Rāda uz Ilzi.)

Sk. ILZE: Arī ķemmi esam dabūjuši! Tad jau burves lāstu esam noņēmuši. Skumīgi, jo Sigita vēl joprojām nav pārvērtusies par Sniegbaltīti. Ko nu darīt? Izdomāju! Noskaitīsim burves stipros buramvārdus un lūkosim, kas notiks tad.

Sigitu paslēpjam zem aizslietņa, kur viņa ātri pārgērbjas Sniegbaltītes kleitā. Visi skaita buramvārdus.

RAKUČDĪKĪ RAKUČI,
SAKUČDĪKĪ SAKUČI,
PLAKUČDĪKĪ PLAKUČI,

KLAKUČDĪKĪ KLAKUČI,
RAKU, RAKU, SAKU, SAKU,
PLIKU, PLAKU, KLIKU, KLAKU.

(Noņemot aizslietni, parādās Sniegbaltīte.)

SIGITA (izbrīnīta): Vai tā atkal esmu es – Sniegbaltīte?! (Nopēta sevi.) Esmu atkal piedzimusi kā Sniegbaltīte?! Jauki! Paldies rūķīšiem – gan lieliem, gan maziņiem – par manu izglābšanu! Tāpēc es jūs visus uzaicinu uz savu dzimšanas dienu! Svinēsim kopā!

Sk. ILZE: Sniegbaltīt! Cik labi, ka mēs tevi atkal atguvām! Mēs ļoti gaidījām šo brīdi, pat cienastu sagādājuši esam! (Visi tiek cienāti ar sārtiem āboliem.)

Sk. ILZE: Un, lai mēs visi vēl ilgi atcerētos savu kopīgo darbosanos Rūķu pasakā, aicinu jūs visus nofotografēties pie rūķiem. *Fotografēšanās notiek vietā, kur ir rūķu zīmējumi: redzama bērna seja, bet pārējais ir kā rūķim. Fotografēties var pa diviem. Pārējiem tajā laikā iespējams padancot pa zāli CD pavadījumā. (V. Vītola.)*

PS

Mind Lab mācību metodes apguve Erasmus+ projektā

L. Ozoliņa, Rīgas 234. pirmsskolas izglītības iestādes projektu koordinatore

Rīgas 234. pirmsskolas izglītības iestādes skolotājas L. Ozoliņa, S. Kalniete un logopēde A. Paļāņičenko oktobra beigās devās uz Itālijas pilsētu *Bardia Polesine* papildināt savas teorētiskās zināšanas Erasmus+ stratēģiskās skolu partnerības projekta *Ilgspējīgas prasmes 2032 (Sustainable Skills 2032)* ietvaros.

Skolotājas izzināja jaunu mācību metodi *Mind Lab*, kas ir inovatīva mācību metode, kuras lietošanas mērķis ir attīstīt bērniem kognitīvās, sociālās, emocionālās un ētiskās prasmes, izmantojot spēļu stratēģijas. Šī metode palīdz bērniem efektīvi pielietot šos procesus gan skolā, gan dzīvē. Tā iedrošina bērnus apgūt prasmes, kā mācīties, un dod iespēju izaugt par apmierinātiem un laimīgiem cilvēkiem.

Mind Lab metodē tiek izmantota trīs soļu sistēma, kas palīdz attīstīt un uzlabot spēju domāt. Šī trīs soļu sistēma ir:

- 1) tikt iesaistītam (skolēni tiek iesaistīti spēlē, kas simulē dzīves situāciju un kopā ar skolotāju atklāj un eksperimentē, izmantojot dažādas stratēģijas, kuras ļauj izmantot viņu spēlēšanas prasmes);
- 2) mācīšanās (skolēni apgūst *Mind Lab* domāšanas modeļus, tādējādi pēc spēles skolēni domā par stratēģijām, kuras izmantoja);
- 3) pārņemšana (skolēni pārņem šos domāšanas paņēmienus reālās dzīves situācijās).

Domāšanas paņēmieni ir resursi, kas izveido un organizē mūsu domāšanas veidu, kurš vada mūs grūtās dzīves situācijās.

Vairāk par projektu iespējams uzzināt mājaslapā:
<http://erasmusplusproject2.wixsite.com/skills>.

PS

Leļļu mājiņa pirmsskolā

Stanislava Batarāga, Krāslavas PII Pienenīte mūzikas skolotāja un pulciņa vadītāja

Teatralizētā darbība pirmsskolā ir viens no labākajiem veidiem, kā pilnveidot bērnu prasmes un iemaņas, māca atraisīties un izpausties, veidot savu attieksmi pret labo un ļauno, tādējādi arī dod iespēju iegūt zināmu dzīves pieredzi. Katrā mūsu iestādes grupā ir teatralizētās darbības centrs, kur ir atrodami dažādu teātra veidu atribūti (pirkstiņlelles, marionetes, bi-ba-bo lelles utt.). Bērniem ļoti patīk darboties ar lellēm, kas arī pamudināja mūs izveidot Leļļu māju.

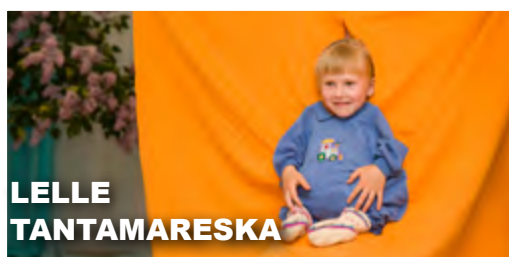
Galvenā ideja darbam leļļu pulciņā ir bērna audzināšana ar mazo audzinātāju – leļļu – palīdzību, kurās bērni spēj saskatīt savu atspulgu, tādā veidā paskatoties uz sevi *no malas*. Svarīgi arī tas, ka teatralē lelle ir kā tāds aizsargs bērnam, kam ir vēl daudz problēmu (grūtības runāt, nepārliedzinātība par sevi, nedrošība savās darbībās, pieaugušo nesaprašana utt.). Spēles laikā, izmantojot lelli, bērns it kā slēpjas aiz tās un tādā veidā jūtas pasargāts. Tādās situācijās pieaugušais var aizrādīt, palabot, sarunāties nevis ar bērnu, bet gan ar lelli, un pedagoga rīcība būs pieņemamāka un korektāka.

Leļļu mājiņā tiek izmantoti dažādi leļļu un to teātra veidi. Rotaļlietu teātris, lelles lēcējas, cimdīņlelles, runājamās lelles, pirkstiņlelles, pusmarionetes un marionetes, lelles visā augumā.

Apmeklējot pulciņa nodarbības, bērni iepazīst teātra dzīvi, teatralās profesijas (režisora, tērpu mākslinieka, kostīmeistara, skaņu režisora, biļešu tirgotāja, aktiera, leļļu vadītāja utt.). Katram audzēknim ir iespēja izmēģināt sevi šajās lomās.

Katra nodarbība sākas ar dažādu vingrinājumu, etižu, spēļu rotaļu kompleksu. Ir iesildīšanās ar sīkās motorikas, uzmanības, atmiņas, iztēles un fantāzijas attīstīšanas atribūtiem. Izmantojam valodas, balss, artikulācijas attīstības spēles elementus, kā arī pilnveidojam bērnu muzikālo iztēli. Vadām psiholoģiskās spēles problēmsituāciju risināšanai un spēles, kas paredzētas valodas un kustību koordinācijas attīstībai. Reizēm nodarbībās bērni paši izgatavo lelles un vēlāk ar tām darbojas.

Vairākas reizes gadā Leļļu mājiņa uzņem cieņīgus – jaunāko grupu bērnus un vecākus. Tiek arī gatavota fotoavīze, kas atspoguļo mūsu teātra dzīvi.

**LELLE
TANTAMARESKA**

CIMDU LELLES -RŪKĪŠI

ĒNU TEĀTRIS

LELLES BI-BA-BO

LELLES UZ KAROTĒM

LELLES UZ KNAĢĪSIEM

MAGNĒTISKAIS
TEĀTRIS

MARIONETES

LEĻĻU GALVIŅAS PIRKSTAIŅU TEĀTRIM

PARKETA LELLE

PIRKSTAIŅU LELLES

PS